

Bibliografie

Edice a překlady Adamovy kroniky

ADAM AV BREMEN, *Historien om Hamburgstiftet och dess biskopar*, překlad E. Svenberg, Stockholm 1984

ADAM DE BRÊME, *Histoire des archevêques de Hambourg avec une Description des îles du Nord*, překlad J.-B. Brunet-Jailly, Paris 1998

ADAM OF BREMEN, *History of the Archbishops of Hamburg-Bremen*, překlad F. J. Tschan, New York 1959

ADAM VON BREMEN, ADAM VON BREMEN, *Hamburgische Kirchengeschichte (Magistri Adam Bremensis Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum)*, MGH, SRG in usum scholarum, ed. B. Schmeidler, Hannover – Leipzig 1917

ADAMI BREMENSIS *Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum*, ed. J. M. LAPPENBERG, MGH, SS 7, Hannover 1846, s. 267–389

ADAMO DI BREMA, *Storia degli arcivescovi della chiesa di Amburgo*, překlad I. Pagani, Torino 1996

MAGISTRI ADAMI BREMENSIS *Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum*, překlad W. Trillmich, in: *Quellen des 9. und 10. Jahrhunderts zur Geschichte der hamburgischen Kirche und des Reiches*, Berlin 1961, s. 135–503

Osobnost a moc v 11. století: Adam Brémský o životě arcibiskupa Adalberta, překlad M. Čermáková, L. Hrabová et al., Olomouc 2001

Edice citovaných pramenů

A History of Norway and The Passion and Miracles of the Blessed Óláfr, ed. C. PHELPSTEAD – překlad D. Kunin, London 2001

ALKUIN, *Vita Willibrordi, archiepiscopi Traiectensis*, ed. W. LEVISON, MGH SSRM. Merov. 7, Hannover – Leipzig 1920, s. 81–141

AMBROSIUS, *De officiis ministrorum*, PL 17, Paris 1845, sl. 339–397
Annales Fuldenses sive Annales Regni Francorum Orientalis, post editionem G. H. PERTZ recognovit F. KURZE, MGH, SRG in usum scholarum, Hannover 1891

- BEDA CTIHODNÝ, *De temporum ratione*, PL 90, Paris 1862, sl. 627–735
Briefsammlungen der Zeit Heinrichs IV., MGH, Die Briefe deutscher Kaiserzeit, sv. 5, edd. C. ERDMANN – N. FICKERMANN, Weimar 1950
 BURCHARD Z WORMSU, *Decretorum liber*, PL 140, Paris 1853, sl. 537–1066
 CASSIODORUS, *Historia ecclesiastica tripartita*, PL 69, Paris 1865, sl. 0879–1214
 EINHARD, *Vita Caroli Magni* 15, ed. O. HOLDER-EGGER, MGH SRG, Hannover 1905
 GREGORIUS MAGNUS (ŘEHOŘ VELIKÝ), *Dialogorum libri quatuor*, PL 77, Paris 1862, sl. 149–432
 GREGORIUS MAGNUS (ŘEHOŘ VELIKÝ), *Moralium libri sive expositio in librum b. Job pars II*, PL 76, Paris 1857, sl. 9–782
 HRABANUS MAURUS, *Epistulae*, ed. E. DÜMMLER, MGH Epp. 5, Berlin 1899
 ISIDOR ZE SEVILLY, *Historia Gothorum, Vandalorum, Sveborum ad a. 624*, ed. T. MOMMSEN, MGH AA 11, sv. 2, Berlin 1884, s. 241–390
 ISIDOR ZE SEVILLY, *Sententiae*, ed. P. CAZIER, Turnhout 1998
 JERONÝM, *Homilia ad monachos*, PL 30, Paris 1846
 MACROBIUS, *Commentarius ad somnium Scipionis*, ed. M. ARNUSEN-MARCHATI, sv. 2, Paris 2003
 MARTIANUS CAPELLA, *De nuptiis Philologiae et Mercurii*, ed. J. WILLIS, Leipzig 1983
 PSEUDO-AUGUSTINUS, *Sermones*, PL 39, Paris 1865
Regesten der Erzbischöfe von Bremen, sv. 1, ed. O. H. MAY, Hannover 1937
 SALLUSTIUS, *Catilinovo spiknutí, Válka s Jugurthou*, překlad J. Kalivoda, Praha 1988, s. 37–80
 SAXO GRAMMATICUS, *Gesta Danorum = The History of the Danes*, ed. K. FRIIS-JENSEN, překlad P. Fischer, Oxford 2015, 2 sv.
 SERVIUS, *In Vergilii Bucolicon librum commentarius*, ed. G. THILO, in: *Servii Grammatici qui feruntur in Vergilli Bucolica et Georgica commentarii*, Leipzig 1887

- SIGIBERT Z GEMBLOUX, *Chronographia i sive Cronica*, ed. L. K. BETHMANN, MGH, SS 6, Hannover 1844, s. 300–374
 SOLINUS, GAIUS IULIUS, *Collectanea rerum memorabilium* 21, 4, ed. T. MOMMSEN, Berlin 1895
 STATIUS, *Thebais*, ed. A. KLOTZ, Leipzig 1973
Translatio sancti Alexandri auctore Rudolfo et Meginhardo, ed. G. H. PERTZ, MGH SS 2, sv. 2, Hannover 1829, s. 673–681
 VILÉM Z JUMIÈGES, *Gesta Normannorum Ducum*, in: *The Gesta Normannorum Ducum of William of Jumièges, Orderic Vitalis, and Robert of Torigni*, ed. E. M. C. VAN HOUTS, Oxford 1995
Vita s. Rimberti, ed. G. H. PERTZ, MGH SS 2, sv. 2, Hannover 1829, s. 765–775
Vita s. Willehadi, MGH SS 2, ed. G. H. PERTZ, MGH SS 2, sv. 2, Hannover 1829, s. 378–390
 WILLIBALD, *Vita s. Bonifatii*, ed. G. H. PERTZ, MGH SS 2, sv. 2, s. 331–359

Prameny v překladech

- AUGUSTINUS, AURELIUS, *O Boží obci knih 22*, překlad J. Nováková, Praha 1950
 BEDA CTIHODNÝ, *Církevní dějiny národa Anglů*, překlad J. Kincl, Praha 2008
 CICERO, MARCUS TULLIUS, *O nejvyšším dobru a zlu knihy patery*, překlad T. Hrubý, Praha 1896/1897
 CICERO, MARCUS TULLIUS, *O věcech veřejných*, překlad J. Janoušek, Praha 2010
 DĚTMAR Z MERSEBURKU, *Kronika*, překlad B. Neškudla, Praha 2008
 HELMOLD Z BOSAU, *Kronika Slovanů*, překlad J. Zdichynec, Praha 2014
 HORATIUS, QUINTUS FLACCUS, *Listy*, in: *Vavřín a réva*, překlad [R. Mertlík], Praha 1972, s. 221–285
 HORATIUS, QUINTUS FLACCUS, *Ódy*, in: *Vavřín a réva*, překlad [R. Mertlík], Praha 1972, s. 17–129

- HORATIUS, QUINTUS FLACCUS, *Satiry*, in: Vavřín a réva, překlad [R. Mertlík], Praha 1972, s. 153–220
- HORATIUS, QUINTUS FLACCUS, *Výběr z básní*, uspořádal F. Hoffmeister, k novému vydání připravil B. Ryba, Praha 1936
- IUVENALIS, DECIMUS IUNIUS, *Satiry*, překlad Z. K. Vysoký, Praha 1972
- Jen pekla se bojím! Staroseverská křesťanská literatura*, edd. J. STARÝ et al., Praha 2021:
- EINAR SKÚLASON, *Paprsek*, překlad J. Starý, s. 186–205
 - *Historie Norska*, překlad M. Králová, s. 137–145
 - *Hungrvaka*, překlad P. Vondříčka, s. 486–507
 - *Raná severská křesťanská epigrafika*, překlad M. Ivánková, s. 95–101
 - *Sága o Knýtlinzích*, překlad M. Králová, s. 340–398
 - *Sága o křesťanství*, překlad P. Vondříčka, s. 462–485
 - *Utrpení a zázraky svatého Óláfa*, překlad M. Ivánková, s. 167–185
 - ÞÓRARIN LOFTUNGA, *Bezvětrí*, překlad O. Himmer, s. 163–16
 - ÆLNOTH Z CANTERBURY, *Činy krále Svenomagna a jeho synů a umučení slovného krále a mučedníka Kanuta*, překlad M. Králová, s. 399–452
- JORDANES, *Gótské dějiny*, překlad S. Doležal, in: Gótské dějiny / Římské dějiny, Praha 2012
- LEO ARCHIPRESBYTER, *Život Alexandra Velikého*, překlad N. op de Hipt, in: Lásky a války, Praha 1971, s. 237–312
- LUCANUS, MARCUS ANNEUS, *Farsalské pole*, překlad R. Mertlík pod jménem J. Nechutová, Praha 1976
- OROSIUS, PAULUS, *Dějiny proti pohanům*, překlad B. Mouchová – B. Marek, Praha 2018
- PAULUS DIACONUS, *Dějiny Langobardů*, překlad M. Králová, Praha 2020
- PERSIUS, AULUS FLACCUS, *Satiry*, překlad J. Nováková, Praha 1990
- PLINIUS STARŠÍ, *Kapitoly o přírodě*, vybral a překlad F. Němeček, Praha 1973

- OVIDIUS, PUBLIUS NASO, *Proměny*, překlad I. Bureš, Praha 2005
- RIMBERT, *Vita Anskarii*, překlad J. Bednaříková, Praha 2021
- ŘEHOŘ Z TOURSU, *O boji králů a údelu spravedlivých. Dějiny Franků v deseti knihách*, překlad J. Kincl, Praha 2006
- Sága o Eiríkovi Žrzavém*, in: Staroislandské ságy, překlad L. Heger, Praha 2022, 3. rev. vyd. s. 23–43
- Sága o jómských vikinzích*, překlad Marie Novotná, Praha 2025
- SALLUSTIUS, GAIUS CRISPUS, *Catilinovo spiknutí, Válka s Jugurtou*, překlad J. Kalivoda, Praha 1988
- Staroislandské ságy*, překlad L. Heger, Praha 2022, 3. rev. vyd.
- STURLUSON, SNORRI, *Sága o svatém Óláfovi*, překlad L. Heger, red. M. Novotná, Praha 2021, 2. rev. vyd.
- TACITUS, PUBLIUS CORNELIUS, *Germania neboli O původu a povaze Germánů*, překlad V. Bahník, in: týž, *Z dějin císařského Říma*, Praha 1976
- VERGILIUS, PUBLIUS MARO, *Aenéis*, překlad M. Ctibor, Praha 2023
- VERGILIUS, PUBLIUS MARO, *Žpěvy rolnické*, překlad H. Kurzová, Praha 2016
- WIDUKIND Z CORVEY, *Dějiny Sasů*, překlad K. Spurná – J. Izdný, Praha 2016

Sekundární literatura

- Adam of Bremen's Gesta Hammaburgensis Ecclesiae Pontificum. Origins, Reception and Significance*, edd. G. BARTUSIK – R. BISKUP – J. MORAWIEC, London – New York 2022:
- GAZZOLI, LAURA, *Adam of Bremen and the Early (pre- 995) History of Norway*, s. 108–120
- LUBIK, MACIEJ, *St. Olaf and Adam of Bremen's Narrative Pragmatics*, s. 81–95
- WILLSON, KENDRA, *Of Gunnhilds and Gyðas*, s. 201–216
- AHLFELD, RICHARD, *Die Herkunft der sächsischen Pfalzgrafen und des Hauses Goseck bis zum Jahre 1125*, in: *Festschrift für Adolf Hofmeister*, Halle 1955, s. 1–30

- ALTHOFF, GERD, *Die Billunger in der Salierzeit*, in: *Die Salier und das Reich*, sv. 1, Sigmaringen 1991², s. 309–329
- BAYER, AXEL, *Spaltung der Christenheit. Das sogenannte Schisma von 1054*, Köln 2002
- BOLTON, TIMOTHY, *Ælfgifu of Northampton. Cnut the Great's Other Woman*, Nottingham Medieval Studies 51/2007, s. 253–258
- BOLTON, TIMOTHY, *Cnut the Great*, New Haven 2017
- DEHIO, GEORG, *Geschichte des Erzbistums Hamburg-Bremen bis zum Ausgang der Mission*, sv. 1–2, Berlin 1877, n. v. Osnabrück 1975
- DENDORFER, JÜRGEN – PATZOLD, STEFFEN, *Tenere et habere. Leihen als soziale Praxis im frühen und hohen Mittelalter*, in: titíž, *Besitz und Betiehungen. Studien zur Verfassungsgeschichte des Mitelalters*, sv. 1, Ostfildern 2023
- ERDMANN, CARL, *Die Briefe Meinhards von Bamberg*, Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde 49/1932, s. 332–341
- FRIED, JOHANNES, *Die Bamberger Domschule und die Rezeption von Frühscholastik und Rechtswissenscha*, in: *Schulen und Studium*, Sigmaringen 1986, s. 163–201
- GOETZ, HANS-WERNER, *Das Herzogtum im Spiegel der salierzeitlichen Geschichtsschreibung*, in: *Die Salier und das Reich*, sv. 1, Sigmaringen 1992², s. 253–271
- HRABOVÁ, LIBUŠE, *Stopy zapomenutého lidu: Obraz dějin Polabských Slovanů v historiografii*, České Budějovice 2006
- JANSON, HENRIK, *Pictured by the Other: Classical and Early Medieval Perspectives on Religions in the North*, in: *The Pre-Christian Religions of the North: Research and Reception*, ed. M. Clunies Ross, sv. 1, Turnhout 2018, s. 7–40
- Jen pekla se bojím! Staroseverská křesťanská literatura*, edd. J. STARÝ et al., Praha 2021:
- KORECKÁ, LUCIE, *Island a jeho biskupové*, s. 454–461
 - STARÝ, JIŘÍ, *Ólaf Tryggvason*, s. 108–115
 - ŠIMEČEK, DAVID, *Svatý Ólaf Haraldsson*, s. 157–162

- JOHANEK, PETER, *Die Erzbischöfe von Hamburg-Bremen und ihre Kirche im Reich der Salierzeit*, in: *Die Salier und das Reich*, sv. 2, Sigmaringen 1992², s. 79–112
- KNIBBS, ERIC, *Ansgar, Rimbert, and the Forged Foundations of Hamburg-Bremen*, Farnham 2011
- KNÖPP, FRIEDRICH, *Adalbert, Erzbischof von Hamburg-Bremen 1043–1072*, in: *Die Reichsabtei Lorsch. Festschrift zum Gedenken an ihre Stiftung 764*, Darmstadt 1973, s. 335–346
- KOUSGÅRD SØRENSEN, JOHN, *Odinkar og andre på -kar*, in: *Namn och bygd* 62/1974, s. 108–116
- KRANTZ, ALBERT, *Metropolis sive historia ecclesiastica Saxonum*, Basileae 1568
- Lexikon des Mittelalters*, sv. 4, Lachen am Zürichsee 1999
- LEITSCHUH, FRIEDRICH, *Katalog der Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Bamberg*, sv. 1–4, Bamberg 1895–1966
- LUDAT, HERBERT, *Patriarchatsidee Adalberts von Bremen und Byzanz*, Archiv für Kulturgeschichte 34/1952, s. 222–246
- LUND, NIELS, *Harald Bluetooth. A Saint Very Nearly Made by Adam of Bremen*, in: *The Scandinavians from the Vendel Period to the Tenth Century. An Ethnographic Perspective*, ed. J. Jesch, Woodbridge 2002
- MÄRTE, CLAUDIA, *Die Bamberger Schulen – ein Bildungszentrum des Salierreichs*, in: *Die Salier und das Reich*, sv. 3, Sigmaringen 1992², s. 327–345
- MISCH, GEORG, *Geschichte der Autobiographie*, Frankfurt 1959
- NOVOTNÁ, MARIE, *Jak se dělá sága*, in: *Sága o jómnských vikinzích*, s. 121–218, překlad táž, Praha 2025
- NYBERG, TORE, *Stad, skrift och stift*, in: *Adam av Bremen, Historien om Hamburgstiftet och dess biskopar*, Stockholm 1984, s. 295–340
- O'HARA, ALEXANDER, *Constructing a Saint: The Legend of St Sunniva in Twelfth-Century Norway*, Viking and Medieval Scandinavia 5/2009, s. 110
- Reallexikon der Germanischen Altertumskunde*. sv. 1, Berlin – New York 1973

- REYNOLDS, SUSAN, *Fiefs and Vassals. The Medieval Evidence Reinterpreted*, Oxford 2001
- SCHEMMEL, BERNHARD, *Staatsbibliothek Bamberg*, Forchheim 1990
- SCHLOTHEUBER, EVA, *Persönlichkeitsdarstellung und mittelalterliche Morallehre. Das Leben Erzbischof Adalberts in der Beschreibung Adams von Bremen*, *Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters* 59/2003, s. 495–548
- SCHMEIDLER, BERNHARD, *Hamburg-Bremen und Nordosteuroopa vom 9. bis 11. Jahrhundert*, Leipzig 1918
- SCHRÖDER, EDUARD, *Zur Heimat des Adam von Bremen*, *Hansische Geschichtsblätter* 23/1917, s. 351–365
- SPAZZALI, PAOLA, “*Der sagata mir ze wara*”: *Iceland in the Merigarto*, in: *Bridges to Scandinavia*, edd. A. Meregalli – C. Storskog, Milano 2016, s. 15–26
- STEJSKAL, JAN, *Pereo Monastery and the Central European Mission*, *Colloquia. Journal for Central-European History* 17/2010, s. 5–24
- STOOB, HEINZ, *Erzbistümer und Reichsgedanke im hochmittelalterlichen Sachsen*, *Westfälische Forschungen* 17/1964, s. 7–15
- SVENNUNG, JOSEF, *Scadinavia und Scandia: lateinisch-nordische Namenstudien*, Uppsala 1963
- THEUERKAUF, GERHARD, *Die Hamburgische Kirchengeschichte Adams von Bremens*, in: *Historiographia mediaevalis. Festschrift für Franz-Joseph Schmale*, Darmstadt 1988, s. 118–137
- TROMMER, AAGE, *Komposition und Tendenz in der Hamburgischen Kirchengeschichte Adam von Bremens*, *Classica et mediaevalia* 18/1957, s. 207–257